

एफएम रेडियोसम्बन्धी
विभिन्न पत्रपत्रिकामा
प्रकाशित सामग्रीहरू

सर्व्द्वर्ष सागम्यी

प्रत्यूष वन्त/रमेश पराजुली

नेपालमा सार्वजनिक एफएम रेडियोको सुरुवात भएको करिब पाँच वर्ष पुगेको छ। यस अवधिमा एफएम रेडियोका बारेमा विभिन्न हिसाब र दृष्टिकोणबाट समाचार, लेख, विश्लेषणहरू प्रकाशित भएका छन्। एफएमकै बारेमा पुस्तकहरू पनि निस्किएका छन्। यद्यपि प्राञ्जिक हिसाबले यस विषयमा गहिरोसँग कम्मै अध्ययन भएको पाइन्छ। सुरुवातका दिनदेखि नै एफएममा केन्द्रित रहेर प्रकाशित भएका हाम्रो जानकारीमा रहेका सामग्रीहरूको विवरण यहाँ संकलन गरिएको छ। यस विषयमा लेखिएका सामग्रीहरूको यो नै पूर्णविवरण भने होइन। विचार, विश्लेषणात्मक लेख वा निर्देशिका र केही समाचार सामग्रीको विवरण यस संकलनमा परेको छ भने सामान्य ढंगका समाचार सामग्री यो विवरणमा परेका छैनन्। यहाँ संकलित सन्दर्भ सामग्रीले यस विषयमा अगाडि अध्ययन गर्न चाहने जोसुकैलाई पनि सहयोग पुग्नेछ भन्ने विश्वास गरिएको छ।

अग्निपथ । २०५५ । तीनको ठाउँमा आठ स्टेसन : सञ्चार मन्त्रालय नै एफएमको लाइसेन्स व्यापारी । ९ असोज, पृ. १० ।

अधिकारी, तुला । २०५८ । सामुदायिक रेडियो स्थापना गर्न सघाउने पुस्तक । खबरकागज, ७ भदौ, पृ. १ ।

अधिकारी, महेशप्रसाद । २०५५ । नेपालमा रेडियो प्रसारण: भोलिका दिनहरूमा । गोरखापत्र, २० चैत, पृ. ६ ।

अधिकारी, हरिकला । २०५५ । मेरा त छोराछोरी विग्रन लागिसके । गोरखापत्र, १९ माघ, पृ. ७ ।

उपाध्याय, निरञ्जनप्रसाद । २०५८ । सञ्चार माध्यमले नेपाली युवायुवतीमा के कस्तो प्रभाव पारेको छ ? विमोचन २०(८): १८-१९ ।

उप्रेती टंक, २०५७ । विद्युतीय सञ्चार माध्यममा नेपाली साहित्य । मधुपर्क ३७७: ५-११ ।

कसजु, गंगा । २०५५ । महिला सशक्तीकरणका लागि सामुदायिक प्रसारण । हाका-हाकी २ (५): २०-२३ ।

कसजु, विनयकुमार । सन् २००० । सामुदायिक रेडियो, स्थापना र सञ्चालनका लागि सहयोगी पुस्तिका । काठमाडौं: विकास सञ्चार केन्द्र ।

काकी, नारायण । २०५८ । सामुदायिक रेडियोहरूको महत्त्व, दायित्व र चुनौती । स्मारिका । २०५८ । शिरोमणि बराल र अन्य, सं.पृ. २१-२४. पोखरा । नेपाल पत्रकार महासंघ कास्की ।

कंडेल, सूर्यप्रकाश । २०५७ । मकवानपुरको मनकामना एफएम । चितवन पोस्ट, १३ मंसिर, पृ. २ ।

केसी, श्रीराम । २०५५ । गाउँलेहरूलाई गिज्याइरहेछ एफएम रेडियो । जनधारणा, २५ असार, पृ. ३ ।

कान्तिपुर, २०५५ । प्रसारणको कोशेढुंगा । ३० असोज, पृ. ४ ।

खनाल, अजयभद्र र बद्री पौड्याल । २०५६ । रेडियो बोलीको भाषा लेख्ता । काठमाडौं: नेपाल प्रेस इन्स्टिच्युट ।

खनाल, जीवनाथ । २०५६ । नेपालमा सामुदायिक रेडियो, महत्त्व चुनौती र संभावनाहरू (राष्ट्रिय कार्यशालाको प्रतिवेदन) । पाटन: हिमाल एसोसिएसन ।

गुरागाईं, गोपाल । २०५५ । सुन्दरपुरले देखाएको बाटो, सामुदायिक रेडियो । हाका-हाकी २(४): २६-२९ ।

गुरागाईं, गोपाल । २०५६ । सामुदायिक रेडियोको नाममा । हाका-हाकी ३(१): ३०-३३ ।

गोरखापत्र । २०५६ । मेट्रो एफएमबाट अपेक्षा । ३ असोज, पृ. ६ ।

गौतम, युवराज । २०५७ । कति सक्षम छन् विद्युतीय सञ्चार माध्यमहरू । पत्रकारिता, असोज: ५-७ ।

गौतम, शरदराज । २०५७ । आजको एफएम एउटा गतिलो विगुल । पत्रकारिता, असोज: १९-२० ।

गौतम शरदराज, २०५७ । सार्थक हिंडाइ भए गन्तव्य सामान्य हुन थान्दो रैछ, नेपाल १(७): ६३ ।

घिमिरे, युवराज । २०५६ । एफएम खुला गर्ने निर्णय । हिमाल ९(८): ४३ ।

घिमिरे, रमण । २०५४ । रेडियो टेलिभिजन आशा गर्नु बेकार । काठमान्डू टुडे १ (१०): ३५-३६ ।

घिमिरे, राजेश र घमराज लुईटेल सं. । २०५७ । समाज परिवर्तनका लागि सामुदायिक रेडियो । काठमाडौं: सामुदायिक रेडियो सहयोग केन्द्र, नेपाल वातावरण पत्रकार समूह ।

घिमिरे, राजेशकुमार । २०५८ । मोफसलमा एफएमको बढ्दो लोकप्रियता । नवपोखरा टाइम्स १ (२): १-८ ।

चौधरी, कृष्णराज । २०५८ । सुन्ने पत्रिका । नेपाल समाचारपत्र (उपहार), ७ साउन, पृ. १ ।

जोशी रुपा, २०५७ । जनताको रेडियो । हिमाल १०(२): २३ ।

ढकाल, सुरेन्द्र । २०५८ । सगरमाथा रेडियो । 'र' राष्ट्रिय गान । पब्लिक भ्वाइस १(४): २३-२४ ।

हुंगाना, सुमन । २०५५ । राजधानीका एफएमहरू युवायुवतीको डेटिड गर्ने सजिलो माध्यम । आजको समाचारपत्र, ७ चैत, पृ. ७ ।

थापा, केशव । २०५५ । लाखौं युवायुवतीको सन्देशवाहक एफएमका कमजोरी (स्रोत नखुलेको) ।

धूम्य, आयोद 'निर्मल' । २०५३ । एफएम कि अफिम? श्रीसगरमाथा, ७ जेठ, पृ. ४ ।

नयाँ सडक । २०५७ । एफएम प्रसारण र रेडियो सगरमाथा । २९ चैत, पृ. ४ ।

नेउपाने, अच्युतमणि । २०५७ । सरकारले निजी सञ्चार माध्यमबाट पाठ सिक्नुपर्छ । नेपाल समाचारपत्र, ८ माघ, पृ. ५ ।

नेपाल, नारायण । २०५४ । एफएम प्रसारण र हाम्रा मान्यताहरू । श्रीसगरमाथा, ६ जेठ, पृ. ४ ।

पन्त, टंक । २०५८ । सामुदायिक रेडियो आजको आवश्यकता । नेपाल समाचारपत्र, १७ कार्तिक, पृ. ५ ।

पोखरापत्र । २०५७ । संचार माध्यममाथि अंकुश लगाउने प्रयास । ७ माघ, पृ. २ ।

पुडासैनी, सुरेशकुमार । २०५८ । रेडियो फ्रिक्वेन्सीको बाँडफाँड नीति र कार्यविधि । सहारा, ७ जेठ, पृ. ७ ।

पोखरेल, विष्णु र रमेश अधिकारी । २०५७ । एफएम रेडियो स्टेसन इजाजत प्रक्रियासम्बन्धी निर्देशिका । काठमाडौं: विकास सञ्चार केन्द्र ।

पोखरेल, पेशल । २०५८ । यो नेपाली शिर उचाली । कान्तिपुर (कोसेली), ७ असार, पृ. ६ ।

प्रेमर्षि, धीरेन्द्र । २०५७ । विद्युतीय सञ्चार माध्यममा भाषा । पत्रकारिता, असोज: ८-१० ।

भण्डारी, अतिव । २०५८ । एफएममा उस्ताउलो मनोरञ्जन । कान्तिपुर टुडे २ (१): २० ।

भण्डारी, तीर्थ । २०५५ । सञ्चारकान्ति र माइक्रोफोन । कान्तिपुर (कोसेली), २७ असार, पृ. ४ ।

भट्टराई, देवेन्द्रराज । २०५७ । एफएमले लिएको 'विचित्रको भाषिक नीति' । पत्रकारिता, असोज: पृ. १७-१८ ।

भट्टराई, विकास । २०५५ । एफएम रेडियोमाथि समाज विगारेको आरोप । आजको समाचारपत्र, २८ साउन ।

भट्टराई, सुशील । २०५५ । एफएम यसरी सामाजिक विकृतिको स्रोत बन्दैछ । घटना र विचार, १० चैत, पृ. ३ ।

महतो, शीतलप्रसाद । २०५५ । एफएमको भापालाई नेपाली भाषा भन्न मिल्दैन । नेपाली भाषा सुधार समिति । हिमालय टाइम्स, १५ पुस, पृ. ८ ।

माथेमा, पुष्कर । २०५५ । फोहोर हावाविरुद्ध सफा रेडियो । गोरखापत्र, ४ माघ, पृ. ७ ।

मुनकर्मी, राजुराम । २०५४ । एफएम प्रसारणको सामाजिक प्रभाव । स्टुडेन्ट्स लाइब्रेरीको जानकारी चौथो प्रकाशन, पृ. १६-१७ ।

मैनाली, रघु । २०५६ । भाषिक र सांस्कृतिक विकासमा सामुदायिक रेडियो । हाका-हाकी ३(६): ३०-३१ ।

मैनाली, रघु । २०५६ । रेडियो लुम्बिनी मौलिक परिचयको खोजीमा । हाका-हाकी ३(५): २५-२६ ।

मैनाली, रघु । २०५७ । समाचार प्रतिबन्ध : प्राणहीन प्रजातन्त्र । नेपालीपत्र, १३ माघ, पृ. ८ ।

मैनाली, रघु, ओम खड्का, बद्री पौड्याल र हरिकला अधिकारी । २०५८ । सामुदायिक रेडियो प्रसारण निर्देशिका । काठमाडौं: सामुदायिक रेडियो सहयोग केन्द्र, नेपाल वातावरण पत्रकार समूह ।

मैनाली, मोहन । पञ्चायत सुहाउँदो निर्देशन । हिमाल खबर पत्रिका, माघ १६-२९ । २०५७ ।

मैनाली, मोहन । सूचनाको मुहानमा लागेको ताल्चा । हिमाल खबर पत्रिका, बुलेटिन २, ४ आस २०५८ ।

यानु, कुमार । २०५८ । रेडियो प्रसारणमा जनजातिमाथि पक्षपात । ज्वाला, ४ साउन, पृ. २ ।

रावत, राजन । २०५८ । प्रसारण क्षेत्रमा नयाँ आयाम रेडियो मदनपोखरा । खबरकागज, ११ जेठ ।

रिजाल, अर्जुन । २०५८ । एफएम स्टेसन एक जानकारी । नारायणी टुडे १३: ५-६ ।

रिसाल, भैरव । २०५७ । उहिले बाजेका पालामा । काठमाडौं: पानस इन्स्टिच्युट दक्षिण एसिया ।

लुईटेल, घमराज । २०५७ । रेडियो सगरमाथा : हिजो, आज र भोलि । नेपाल समाचारपत्र, ९ जेठ, पृ. ५ ।

लुईटेल, घमराज । २०५७ । सरकार- रेडियो विस्तारमा फैलिएको फलामे गेट । पत्रकारिता, असोज: १३-१६ ।

लुईटेल, घमराज। २०५८। एफएम रेडियोको विकास र हाम्रो अवस्था। राजधानी, २२ असोज, पृ. २।

वन्त, प्रत्युष। २०५६। पब्लिक रेडियो र नेपाली महिलावादी आन्दोलन। अस्मिता ५४: १०-११।

वन्त, प्रत्युष। २०५८। एफएम रेडियो : परिवर्तनका संकेतहरू। मूल्यांकन ९४: २७।

वन्त, प्रत्युष सं। २०५८। क्षेत्रीय मिडिया : विगत र वर्तमान। काठमाडौं, सामाजिक विकास तथा अनुसन्धान केन्द्र।

वाग्ले, दिनेश। २०५७। सात सय तीस दिन पूरा। नेपाल १(७): ६२।

वाग्ले, त्रिभुवनचन्द्र। २०५८। रेडियो नेपालबाहेक ११ एफएम रेडियो चालू। युवामञ्च १३(१२): ८-९।

शर्मा, अविर्ल। २०५६। एफएमका नाममा शहरमा सुहाएका स्याल। देशान्तर, माघ २३, पृ. ६।

श्रेष्ठ, रानू। २०५५। एफएमको नेपाली भाषा ? ...हवाट इज द्याट फुलिस ? हिमालय टाइम्स, २८ माघ, पृ. १।

सापकोटा, थानेश्वर। २०५७। विद्युतीय सञ्चार माध्यम कसका लागि ? पत्रकारिता, असोज: २१-२२।

साप्ताहिक, २०५५। एफएम रेडियो किन लोकप्रिय हुँदैछ ? २० कात्तिक, पृ. ९।

स्मृत, श्याम। २०५७। डियर कल्याणको बारेमा अमेरिकी युवतीद्वारा पीएचडी। नेपाल समाचारपत्र (उपहार), ९ पुस, पृ. घ।

ज्ञवाली, अर्जुन। २०५७। रेडियो लुम्बिनी नमुना रेडियोको रूपमा काम गरिरहेको छ। निष्पक्ष, २३ फागुन, पृ. ५।

References

Bhattarai, Binod. 1998. Pitfalls in Policy. *The Kathmandu Post*, 24 July, p. 4.

Bhattarai, Binod. 1998. Radio: Policy Options. *The Kathmandu Post*, 7 August, p. 4.

Bhattarai, Binod. 2000. Whose Airwaves? *Nepali Times*, 23 August, p.15.

Bhattarai, Binod. 2000. Radio: Sound of Openness. In *Media Nepal 2000*. P. Kharel, ed. p. 93-122. Kathmandu: Nepal Press Institute.

Communication Corner. 1999. A Study on Proposed Community Radio (at Sundarpur VDC, Morang). Unpublished Study. Kathmandu: Communication Corner.

Dhakal, Dilip and Pragna Rajouria. 2001. AM or PM It is FM. *The Kathmandu Post (Midweek Post Supplement)*, 15 August, p. 1-2.

Kattel, Purushottam. 2001. Kantipur FM: The Harbinger of Communication in the East. *The Kathmandu Post*, 4 November, p. 4.

Khadka, Navin Singh. 1998. The FM Generation. *Spotlight* 17(46): 16-21.

Khanal, Ajay Bhadra. 1996. Bad waves aired over FM Kathmandu. *Everest Herald*, 13 May, p. 4.

Kharel, P. 1998. Radio Pluralism Long-Overdue. *The Kathmandu Post*, 24 November, p. 4.

Koirala, Bharat. 2000. Nepal must be more radio active. *Nepali Times*, 23 August, p. 15.

Lal, C K. 1998. The Atomized Family. *The Rising Nepal*, May, p. 4.

Lama, Uday. 1996. FM: The latest craze. *The Rising Nepal*, 26 October, p. 5.

Lama, Uday. 1998. FM: Infotainment. *The Rising Nepal*, 19 July, p. 4.

Nepal Forum of Environmental Journalists. 2000. Radio Madanpokhara: A New Beginning. Unpublished Study prepared by Radio Sagarmatha. Kathmandu: NEFEJ.

Nepali Times. 2001. FM's Tri-lingual RJ (Prabhat Rimal). 19 October, p. 20.

Nepali Times. 2001. Chatyang Master. 30 November, p. 20.

Onta, Pratyoush. 1999. Discussing Books Over Radio. *The Kathmandu Post*, 12 November, p. 4.

Onta, Pratyoush. 2000. Public Radio and Societal Engagement. *The Kathmandu Post*, 11 February, p. 4.

Onta, Pratyoush. 2000. Electronic Media and our Literary Landscapes. *The Kathmandu Post*, 15 December, p. 4.

Onta, Pratyoush. 2000. FM Radio and Urbanscape. *The Kathmandu Post*, 29 December, p. 4.

Onta, Pratyoush. 2001. FM Radio: New Urban Communities. *The Kathmandu Post*, 12 January, p. 4.

Onta, Pratyoush. 2001. FM Radio and the New Urban Public in Nepal. In *Sarai Reader 01: The Public Domain*. Raqs Media Collective and Geert Lovink, eds. pp.76-79. New Delhi and Amsterdam: Centre for the Study of Developing Societies and The Society for Old and New Media.

Onta, Pratyoush. 2001. Pokhara: Making Sense. *The Kathmandu Post*, 18 May, p. 4.

Parajuli, Pradip. 2000. A Study on FM Radio's Performance and Audience's Attitude in Rural and Urban Area of Kathmandu. MA Thesis, Department of Sociology and Anthropology, Tribhuvan University.

Pradhan, Sarad. 1998. Listen Fm for music, more music. *The Kathmandu Post (Sunday Post Supplement)*, 13 December, p. I.

Prakash, Sanjay. 2001. Censorship and mass media. *The Kathmandu Post*, 25 January, p. 4.

Pringle, Ian. 1999. Radio Sagarmatha: A Case Study in Community Public Radio. Unpublished Study. Kathmandu: Radio Sagarmatha.

Rai, Hemlata. 2001. FM as the Bogeyman. *Nepali Times*, 26 January, p. 4-5.

Rai, Skandhar. 2001. In Phase with FM. *The Rising Nepal (Friday Supplement)*, 21 September, p. II.

Rana, Sajag. 1996. Reading All that Anti-FM Hype. *The Kathmandu Post*, 19 May, p. 4.

Shakya, Rabin. 1999. FMs rule the airwaves. *The Rising Nepal*, 24 May, p. 5.

Sharma. 2001. Press Freedom in the context of FM. *The Kathmandu Post*, 2 February, p. 4.

Sharma, Rajendra. 1998. Public Service Broadcasting Survival at Stake. *The Rising Nepal (Friday Supplement)*, p. I.

Sharma, Rajendra. 1998. FM: Questions and Options. *The Kathmandu Post*. 23 August, p. 4.

Shivakoti, Murari. 1994. Awaiting Radio Sagarmatha. *The Rising Nepal*, 27 June, p. 4.

Shivakoti, Murari. 1995. This is Radio FM. *The Rising Nepal*, 18 July.

Subedi, Salil and Min Bajracharya. 2000. Music therapy for chaotic Kathmandu. *Nepali Times*, 28 June, p. 11.

The Rising Nepal. 1999. Metro FM 106.7. 20 September, p. 4.